

EUROPOS KOMISIJA

ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS GENERALINIS DIREKTORATAS

H direktoratas. Žemės ūkio ir kaimo plėtros darnus vystymasis bei kokybė
H.3. Ekologinis ūkininkavimas

2008 12 15

1 red.

Ekologiškų produktų importo į Europos Sąjungą gairės

Šis dokumentas parengtas kaip Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Jis sudarytas bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis. Jis neturi teisiškai įpareigojančio poveikio ir iš esmės neprieštarauja jokiai Komisijos ar valstybės narės priemonei, taikomai pagal įgyvendinimo įgaliojimus, suteiktus pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1235/2008 32 ir 33 straipsnius, ir jokiai su šia nuostata susijusiai precedentų teisei.

Ekologiškų produktų importo į Europos Sąjungą gairės

- 1) Skelbtinų sąrašų turinio gairės.
- 2) Prašymų įtraukti į sąrašą gairės.
- 3) Kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos pradinio atitikties vertinimo ataskaitos gairės.
- 4) Kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos pradinio lygiavertiškumo vertinimo ataskaitos gairės.
- 5) Pranešimų trečiosios šalies institucijai gairės.
- 6) Metinių ataskaitų, įskaitant papildomo vertinimo ataskaitas, gairės.
- 7) Lygiavertiškumo vertinimo gairės.
- 8) Grupių sertifikavimo gairės.
- 9) Ūkio subjektų sąrašo skelbimo gairės.
- 10) Netikslumų ir pažeidimų valdymo gairės.
- 11) Muitinės ar kitų institucijų atliekamo gaunamų siuntų tikrinimo gairės.

Vartojamos santrumpos:

- KĮ Kontrolės įstaiga
KI Kontrolės institucija

VĮ Vertinimo įstaiga

1. Skelbtinų sąrašų turinio gairės

Komisijos reglamento (EB) Nr. 1235/2008 3, 7 ir 10 straipsniai

A. Produktų kategorijos

Nurodomos tik bendrosios (augalinių arba gyvulininkystės produktų) kategorijos. Išimtiniais atvejais galima nurodyti daugiau konkrečių produktų kategorijų.

B. KĮ ir KI kodai

- 1) Atitiktį reikalavimams tikrinančios KI ir KĮ (3 straipsnis) – kodą priskirs Komisija.
- 2) Pripažintų trečiųjų šalių sąraše nurodytos KI ir KĮ (7 straipsnis) – kiekvienos KI ir KĮ kodą pateiks trečioji šalis.
- 3) Lygiavertiškumo nustatymo tikslais pripažintos KI ir KĮ (10 straipsnis) – KI arba KĮ pasiūlys kodą, kurį priskirs Komisija.

Į kelis sąrašus įtrauktoms KĮ ir KI bus pasiūlyti kodai, kuriuos naudojant nekiltų painiavos ar abejonių dėl KĮ arba KI tapatybės.

C. Buvimo sąraše laikotarpis

Siekiant suderinti įprastą 4 arba 5 metų trukmės akreditacijos ciklą, įprastas buvimo sąraše laikotarpis yra 5 metai.

2. Prašymų įtraukti į sąrašą gairės

4, 8, 11 ir 19 straipsniai

A. Prašymo kalba

Dėl jos reikėtų iš anksto susitarti su Komisija.

B. Prašymo forma

1. Atitiktį reikalavimams tikrinančios KĮ arba KI (4 straipsnis) – naudojama forma, žr. toliau pateiktą šabloną.
2. Trečioji šalis (8 straipsnis) – nustatytos formos nėra, šalies atstovas nusiunčia oficialų raštą Europos Komisijai.
3. Lygiavertiškumo nustatymo tikslais pripažintos KĮ arba KI (11 straipsnis) – naudojama forma, žr. toliau pateiktą šabloną.
4. Importuoti leidžianti valstybė narė (19 straipsnis) – atskirai pateikiama pagal Reglamento Nr. 2092/91 11 straipsnio 6 dalį parengta forma, pritaikyta Reglamento Nr. 1235/2008 19 straipsnio reikmėms.

Forma

Prašymas pripažinti kontrolės įstaigą arba kontrolės instituciją atitikčiai vertinti, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 834/2007 32 straipsnyje

1. Identifikacija

Kontrolės įstaigos / Kontrolės institucijos pavadinimas¹.

Pagrindinės buveinės adresas (pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, e. pašto adresas, interneto svetainė).

Kitų buveinių adresas (pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, e. pašto adresas, interneto svetainės) ir kiekvienoje buveinėje vykdomos veiklos apibūdinimas.

Interneto svetainė, kurioje skelbiamas ūkio subjektų, suskirstytų pagal taikomas kontrolės sistemas, sąrašas.

Informacijos centras, kuriame iškart galima gauti informacijos apie ūkio subjektų sertifikavimo statusą, susijusias produktų kategorijas, taip pat informacijos apie ūkio subjektus ir produktus, kurie išbraukti iš sąrašo arba kurių sertifikatas panaikintas.

2. Geografinė aprėptis ir susijusios produktų kategorijos

Trečiųjų šalių, kuriose kontrolės įstaiga arba kontrolės institucija vykdo veiklą ir kuriose ji prašo pripažinimo, sąrašas.

Nurodykite kiekvienos trečiosios šalies produktų kategorijas.

3. Techninių dokumentų rinkinys

Žr. Komisijos reglamento Nr. 1235/2008 4 straipsnio 3 dalį – pridedama.

Akreditavimo įstaigos, su kuria sudaryta sutartis dėl Reglamento Nr. 834/2007 32 straipsnio 2 dalyje nurodytų vertinimo ataskaitų rengimo, pavadinimas.

Dabartinė akreditacija ir jos laikotarpis.

4. Patvirtinimas

Parašas, vardas ir pavardė, pareigos

Data

---

¹ Netinkama išbraukti.

Spaudas

Forma

Prašymas pripažinti kontrolės įstaigą arba kontrolės instituciją lygiavertiškumui vertinti, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 834/2007 33 straipsnyje

1. Identifikacija

Kontrolės įstaigos / Kontrolės institucijos pavadinimas²

Pagrindinės buveinės adresas (pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, e. pašto adresas, interneto svetainė).

Kitų buveinių adresas (pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, e. pašto adresas, interneto svetainės) ir kiekvienoje buveinėje vykdomos veiklos apibūdinimas.

Interneto svetainė, kurioje skelbiamas ūkio subjektų, suskirstytų pagal taikomas kontrolės sistemas, sąrašas.

Informacijos centras, kuriame iškart galima gauti informacijos apie ūkio subjektų sertifikavimo statusą, susijusias produktų kategorijas, taip pat informacijos apie ūkio subjektus ir produktus, kurie išbraukti iš sąrašo arba kurių sertifikatas panaikintas.

2. Geografinė aprėptis ir susijusios produktų kategorijos

Trečiųjų šalių, kuriose kontrolės įstaiga arba kontrolės institucija vykdo veiklą ir kuriose ji prašo pripažinimo, sąrašas.

Nurodykite kiekvienos trečiosios šalies produktų kategorijas.

3. Techninių dokumentų rinkinys

Žr. Komisijos reglamento Nr. 1235/2008 11 straipsnio 3 dalį – pridedama.

Vertinimo įstaigos, su kuria sudaryta sutartis dėl Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 3 dalyje nurodytų vertinimo ataskaitų rengimo, pavadinimas.

Dabartinė akreditacija ir jos laikotarpis.

4. Patvirtinimas

Parašas, vardas ir pavardė, pareigos

Data

---

² Netinkama išbraukti.

Spaudas

3. Kontrolės įstaigų ir kontrolės institucijų pradinio atitikties vertinimo ataskaitos gairės

4 straipsnio 3 dalies c punktas

Vertinimo ataskaitą gali parengti:

- kompetentingos (atitinkamos trečiosios šalies arba valstybės narės) institucijos;
- nacionalinė akreditavimo įstaiga, kompetentinga ekologinio žemės ūkio srityje;
- tarptautinė priežiūros arba akreditavimo įstaiga, veikianti ekologinio žemės ūkio srityje.

Šiose gairėse „vertinimo įstaigomis“ (VI) vadinamos visų trijų rūšių įstaigos, rengiančios vertinimo ataskaitas.

Vertinimo įstaigos įrodo, kad jos tenkina ISO 17011 reikalavimus³, pavyzdžiui, atlikdamos tarpusavio vertinimą. Jos yra pasirengusios atlikti tarpusavio vertinimą.

Vertinimo įstaigos įrodo, kad jų darbuotojai, dalyvaujantys kontrolės įstaigų ir institucijų vertinime, turi pakankamai žinių, yra pakankamai kvalifikuoti, dalyvauja mokymo veikloje ir turi patirties, susijusios su ekologiniu žemės ūkiu ir su konkrečiu ES teisės aktu.

Vertinimo įstaigos raginamos atlikti bendrus vertinimus ir rengti bendras vertinimo ataskaitas. Jos taip pat raginamos rengti ir Komisijai siųsti gerosios patirties kodeksus.

Pradinio vertinimo ataskaitoje įrodomas nuodugnus ES taisyklių išmanymas ir išsamiai aprašoma, koku būdu tenkinami EK reglamento reikalavimai. Jokių išimčių daryti ar savo aiškinimų pateikti negalima. Grupinis sertifikavimas nepriimtinas. Reikia sukurti sąskaitų duomenų bazę. Išimtinės taisyklės galima taikyti tik jei naujosiose įgyvendinimo taisyklėse aiškiai nurodyta, kad jos taikomos visoms valstybėms narėms, ir jei tenkinamos išimčių taikymo sąlygos.

Pradinio vertinimo ataskaitoje vertinami kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos veiklos rezultatai, todėl į ją įtraukiama:

- 1) susijusių bendrųjų dokumentų, kuriuose aprašyta KĮ arba KA struktūra, veikimas ir kokybės valdymas, tikrinimo ataskaita;
- 2) buveinėje, kurioje saugomi susiję dokumentai ir priimami sprendimai dėl sertifikavimo, atlikto audito ataskaita, įskaitant:
  - a) ūkio subjektų bylų patikrų ir veiksmų, susijusių su reikalavimų nevykdymu bei skundais, tikrinimo, įskaitant apsilankymus nepranešus iš anksto ir papildomus apsilankymus, imčių politiką ir keitimąsi informacija su kitomis KĮ bei KI, rezultatus;

---

³ ISO/IEC vadovas 17011:2004 Atitikties įvertinimas. Bendrieji reikalavimai, keliami atitikties vertinimo įstaigoms akredituojančioms akreditavimo įstaigoms.

- b) darbuotojų žinių, kvalifikacijos, mokymo ir patirties, susijusių su ekologiniu žemės ūkiu ir su konkrečiais ES teisės aktais, vertinimą;
  - c) pokalbių su kontrolę ir sertifikavimą vykdančiais darbuotojais išvadas.
- 3) panašios įstaigų, esančių labai svarbiose vietose, t. y. vietose, kuriose vykdoma kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos veikla, nuo kurios priklauso arba pagal kurią įrodomas jos veiksmingumas, patikrinimų ataskaitos;
- 4) ataskaita ir išvados apie reprezentaciniuose⁴ ūkio subjektuose vykdomą proporcingą skaičių apsilankymų, kurių tikslas – atlikti apžvalginius auditus⁵ ir (arba) vykdyti patikrinimus tiesioginio stebėjimo būdu⁶. Šie apsilankymai vykdomi trečiosiose šalyse, kurių skaičius bus proporcingas trečiųjų šalių, kuriose KĮ arba KI vykdo kontrolės veiklą, skaičiui, įskaitant trečiąsias šalis, kuriose KĮ arba KI turi buveines, ir trečiąsias šalis, kuriose ji vykdo kontrolės veiklą, tačiau buveinių neturi;
- 5) turimų žinių apie vietos sąlygas ir kalbas vertinimas.

Ataskaitos geografinė aprėptis turi atitikti akreditacijos arba kompetentingos institucijos patvirtinimo geografinę aprėptį.

---

⁴ Reprezentaciniai – pagal produktų rūšį, tikrinimo mastą, veiklos mastą ir ūkio subjektų, kontroliuojamų KĮ arba KI, buvimo vietą. Reprezentaciniai – tai taip pat pakankamai įvairūs.

⁵ Apžvalginis auditas – ūkio subjekto patikrinimas, vertintojo atliekamas siekiant patikrinti, ar laikomasi KĮ arba KI veiklos procedūrų, ir jo veiksmingumą.

⁶ Tiesioginio stebėjimo būdu vykdomas patikrinimas reiškia, kad vertintojas stebi KĮ arba KI tikrintojo atliekamą patikrinimą.

4. Kontrolės įstaigų ir kontrolės institucijų pradinio lygiavertiškumo vertinimo ataskaitos gairės

11 straipsnio 3 dalies c punktas

Vertinimo ataskaitą gali parengti:

- kompetentingos (atitinkamos trečiosios šalies arba valstybės narės) institucijos;
- nacionalinė akreditavimo įstaiga, kompetentinga ekologinio žemės ūkio srityje; arba
- tarptautinė priežiūros arba akreditavimo įstaiga, veikianti ekologinio žemės ūkio srityje.

Šiose gairėse „vertinimo įstaigomis“ (VI) vadinamos visų trijų rūšių įstaigos, rengiančios vertinimo ataskaitas.

Vertinimo įstaigos įrodo, kad jos tenkina ISO 17011 reikalavimus⁷, pavyzdžiui, atlikdamos tarpusavio vertinimą. Jos yra pasirengusios atlikti tarpusavio vertinimą.

Vertinimo įstaigos įrodo, kad jų darbuotojai, dalyvaujantys kontrolės įstaigų ir institucijų vertinime, turi pakankamai žinių, yra pakankamai kvalifikuoti, dalyvauja mokymo veikloje ir turi patirties, susijusios su ekologiniu žemės ūkiu ir su konkrečiais ekologiškumo standartais.

Vertinimo įstaigos raginamos atlikti bendrus vertinimus ir rengti bendras vertinimo ataskaitas. Jos taip pat raginamos rengti ir Komisijai siųsti gerosios patirties kodeksus.

Į pradinio vertinimo ataskaitą įtraukiamas išsamus standartų, taikomų kartu su Reglamento Nr. 834/2007⁸ III ir IV antraštinėse dalyse nurodytais gamybos standartais, lygiavertiškumo ir kontrolės priemonių, taikomų kartu su Reglamento Nr. 834/2007 V antraštinėje dalyje nurodytomis priemonėmis, lygiavertiškumo vertinimas.

Pradinio vertinimo ataskaitoje vertinami kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos veiklos rezultatai, todėl į ją įtraukiama:

- 1) susijusių bendrųjų dokumentų, kuriuose aprašyta KĮ arba KA struktūra, veikimas ir kokybės valdymas, tikrinimo ataskaita;
- 2) buveinėje, kurioje saugomi susiję dokumentai ir priimami sprendimai dėl sertifikavimo, atlikto audito ataskaita, įskaitant:
  - a) ūkio subjektų bylų patikrų ir veiksmų, susijusių su reikalavimų nevykdymu bei skundais, tikrinimo, įskaitant apsilankymus nepranešus iš anksto ir papildomus apsilankymus, imčių politiką ir keitimąsi informacija su kitomis KĮ bei KI, rezultatus;

---

⁷ ISO/IEC vadovas 17011:2004 Atitikties įvertinimas. Bendrieji reikalavimai, keliami atitikties įvertinimo įstaigas akredituojančioms akreditavimo įstaigoms.

⁸ Bet kokia nuoroda į Reglamentą Nr. 834/2007 aiškinama ir suprantama kaip nuoroda į reglamentą ir visus juo paremtus Komisijos įgyvendinimo reglamentus: Reglamentą Nr. 889/2008, Reglamentą Nr. xxxx/2008 ir būsimus reglamentus.

- b) darbuotojų žinių, kvalifikacijos, mokymo ir patirties, susijusių su ekologiniu žemės ūkiu ir su konkrečiais ES teisės aktais, vertinimą;
  - c) pokalbių su kontrolę ir sertifikavimą vykdančiais darbuotojais išvadas.
- 3) panašios įstaigų, esančių labai svarbiose vietose, t. y. vietose, kuriose vykdoma kontrolės įstaigos arba kontrolės institucijos veikla, nuo kurios priklauso arba pagal kurią įrodomas jos veiksmingumas, patikrinimų ataskaitos;
  - 4) ataskaita ir išvados apie reprezentaciniuose⁹ ūkio subjektuose vykdomą proporcingą skaičių apsilankymų, kurių tikslas – atlikti apžvalginius auditus¹⁰ ir (arba) vykdyti patikrinimus tiesioginio stebėjimo būdu¹¹. Šie apsilankymai vykdomi keliose trečiosiose šalyse, kurių skaičius bus proporcingas trečiųjų šalių, kuriose KĮ arba KI vykdo kontrolės veiklą, skaičiui. Apsilankymai rengiami tiek trečiosiose šalyse, kuriose KĮ arba KI turi buveines, tiek trečiosiose šalyse, kuriose buveinių ji neturi;
  - 5) turimų žinių apie vietos sąlygas ir susijusias kalbas kiekvienoje trečiojoje šalyje vertinimas.

Ataskaitos geografinė aprėptis turi atitikti akreditacijos arba kompetentingos institucijos patvirtinimo geografinę aprėptį.

---

⁹ Reprezentaciniai – pagal produktų rūšį, tikrinimo mastą, veiklos mastą ir ūkio subjektų, kontroliuojamų KĮ arba KI, buvimo vietą. Reprezentaciniai – tai taip pat pakankamai įvairūs.

¹⁰ Apžvalginis auditas – ūkio subjekto patikrinimas, vertintojo atliekamas siekiant patikrinti, ar laikomasi KĮ arba KI veiklos procedūrų, ir jo veiksmingumą.

¹¹ Tiesioginio stebėjimo būdu vykdomas patikrinimas reiškia, kad vertintojas stebi KĮ arba KI tikrintojo atliekamą patikrinimą.

5. Pranešimų trečiosios šalies institucijai gairės

4 straipsnio 3 dalies d punktas ir 11 straipsnio 3 dalies d punktas

KĮ arba KI trečiosios šalies institucijoms nusiunčia raštą, kuriame prisistato ir aprašo kontrolės veiklą, kurią vykdo toje trečiojoje šalyje.

KĮ arba KI pasirašo deklaraciją, kad laikysis atitinkamos trečiosios šalies institucijų jai taikomų teisinių įpareigojimų.

6. Metinės ataskaitos teikimo gairės

6.1 Kontrolės įstaigų ir kontrolės institucijų metinė ataskaita

5 ir 12 straipsniai

Kaip nustatyta 5 straipsnio 1 dalies c punkte ir 12 straipsnio 1 dalies b punkte, metinėje ataskaitoje atnaujinama ir pradinio techninių dokumentų rinkinio, ir pradinės vertinimo ataskaitos informacija.

A. Atnaujinama techninių dokumentų rinkinyje pateikta informacija:

- 1) praėjusiais metais kiekvienoje trečiojoje šalyje vykdyta kontrolė;
- 2) gauti rezultatai, nustatyti netikslumai bei pažeidimai ir taikytos taisomosios priemonės;
- 3) gamybos standartų ir taikomų kontrolės priemonių pakeitimai;
- 4) kiti svarbūs pakeitimai.

B. Vertinimo ataskaitos atnaujinimas

Vertinimo ataskaitoje pateikiami vertinimo vietoje, priežiūros ir vertinimo įstaigos atliekamo daugiamečio pakartotinio tikrinimo rezultatai.

Veiklos dažnumas, geografinis paplitimas ir turinys atitinka pradinio vertinimo ataskaitos 3 ir 4 gairėse nustatytus principus.

6.2 Trečiųjų šalių metinė ataskaita

9 straipsnis

Ataskaitų turinys apibūdintas šiame straipsnyje.

Forma – laisva.

7. Lygiavertiškumo vertinimo gairės

8 straipsnio 2 dalies c ir d punktai ir 11 straipsnio 3 dalies b punktas

Lygiavertiškumo apibrėžimas: Reglamento Nr. 834/2007 2 straipsnio x punkte sąvoka „lygiavertė“, vartojama apibūdinant įvairias sistemas ar priemones, reiškia, kad jomis galima pasiekti tuos pačius tikslus ir įgyvendinti tuos pačius principus taikant taisykles, užtikrinančias toki patį atitikties lygį.

1. Ekologinės gamybos tikslus ir principus, perteiktus įvertintame standarte, įskaitant tiesiogiai susijusius ir taikomus teisinius reikalavimus, reikėtų palyginti su tikslais ir principais, nustatytais pagrindiniame standarte, t. y. Reglamente Nr. 834/2007 ir Reglamente Nr. 889/2008.

2. Reikėtų tiesiogiai palyginti susijusius¹² reikalavimus, perteiktus išsamiuose techniniuose standartuose.

Kitu atveju reikėtų glaustai apibūdinti pagrindinį standartą, įskaitant kontrolės priemones, pateikiant jį kaip esminius, glaustus ir paprasta kalba išdėstytus reikalavimus. Tada įvertinto standarto vertintojai turėtų nurodyti, ar yra lygiavertis metodas, tenkinantis tą reikalavimą, ir nurodyti techninio arba teisinio teksto dalis (jų nekartojant), kur vertintojai galėtų jas patikrinti.

3. Remiantis šiuo palyginimu, reikėtų sudaryti abiejų standartų esminių skirtumų sąrašą. Sprendžiant šiuos neišspręstus klausimus reikėtų atsižvelgti į tarptautinį standartą, t. y. *Codex Alimentarius* gaires CAC/GL 32, o sprendžiant kontrolės ir sertifikavimo klausimus vadovautis atitinkamomis tarptautinėmis geriausios praktikos gairėmis¹³.

4. Šį vertinimą atlikusi vertinimo įstaiga lygiavertiškumo vertinimo rezultatą turėtų paskelbti viešai.

5. Vertinimais, kurių pagrindas yra Reglamentas Nr. 2092/91 ir kurie buvo atlikti iki 2009 m. sausio 1 d., galima naudotis iki 2009 m. gruodžio 31 d.

Rekomenduojama taikyti ir toliau plėtoti tarptautiniu lygmeniu pripažintas lygiavertiškumo vertinimo gerosios patirties metodines gaires¹⁴.

---

¹² Pavyzdžiui, jei įvertintas standartas taikomas tik augaliniams produktams, lyginant nereikėtų remtis gyvulininkystės produktų standartais.

¹³ Pavyzdžiui, „Tarptautiniai reikalavimai, taikomi ekologinės veiklos sertifikavimo įstaigoms“ (angl. „International Requirements for Organic Certification Bodies“), UNCTAD, FAO, IFOAM, 2008 m. spalio mėn.

¹⁴ Pavyzdžiui, *Codex Alimentarius* gaires CAC/GL 34 „Maisto importo ir eksporto tikrinimo ir sertifikavimo sistemų lygiavertiškumo susitarimų rengimo gairės“ (angl. „Guidelines for the Development of Equivalence Agreements Regarding Food import and Export Inspection and Certification Systems“) ir „Ekologinių standartų ir techninių reglamentų lygiavertiškumo vertinimo gairės“ (angl. „Guide for assessing equivalence of organic standards and technical regulations“), UNCTAD, FAO, IFOAM, 2008 m. spalio mėn.

8. Ekologiškų produktų augintojų grupių sertifikavimo sistemų, taikomų besivystančiose šalyse, lygiavertiškumo vertinimo gairės¹⁵

A. Grupių sertifikavimo sistemos tikslai

1. Įveikti ekonominius sunkumus, susijusius su mažų ūkio subjektų kontrole besivystančiose šalyse (kaip apibrėžta EBPO¹⁶).

B. Principas

2. Didelę tikrinimo darbo dalį atlieka vidaus tikrintojai grupės sukurtoje vidaus kontrolės sistemoje.
3. Išorės kontrolės įstaiga patikrina ir įvertina vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą ir sertifikuoja visą grupę.

C. Aprėptis – ką galima laikyti grupe?

4. Grupės, kuriai taikomas grupės sertifikavimas, nariais iš esmės gali būti tik smulkūs ūkininkai. Grupėje taip pat gali dalyvauti didesni ūkiai (t. y. ūkiai, padengiantys išorės sertifikavimo išlaidas, kurios yra mažesnės nei 2 % jų apyvartos), tačiau juos turi kasmet tikrinti išorės tikrinimo įstaiga. Perdirbėjai ir eksportuotojai gali dalyvauti grupėje, bet juos turi kasmet tikrinti išorės tikrinimo įstaiga.
5. Grupės narių ūkininkų žemės ūkio gamybos sistemos turi būti panašios, o ūkiai turėtų būti arti vienas kito.
6. Grupė gali būti savarankiškai organizuota, t. y. kaip kooperatyvas, arba kaip struktūriškai apibrėžta su perdirbėju arba eksportuotoju susijusių gamintojų grupė.
7. Grupė turi būti oficialiai įsisteigusi pagal grupės narių rašytinius susitarimus. Ji turi turėti centrinę vadovybę, nustatytą sprendimų priėmimo tvarką ir teisumą.
8. Grupė turi vykdyti bendrą eksportui skirtų produktų rinkodarą.

D. Vidaus kontrolės sistema

9. Grupės vidaus kontrolės sistema yra dokumentais patvirtinta vidaus kokybės sistema, apimanti sutartimi įformintą susitarimą su kiekvienu grupės nariu.
10. Grupės paskirti vidaus tikrintojai vykdo vidaus kontrolę. Jie turi būti tinkamai rengiami. Vidaus kokybės sistemoje turi būti nustatytos taisyklės, skirtos išvengti galimų vidaus tikrintojų interesų konfliktų ar juos riboti.

---

¹⁵ Šios gairės anksčiau buvo paskelbtos 2003 m. lapkričio 6 d. Komisijos tarnybų gairių dokumente.

¹⁶ <http://www.oecd.org> – Vystomosios pagalbos komiteto sudarytas oficialios vystomosios pagalbos gavėjų sąrašas.

11. Vidaus tikrintojai surengia ne mažiau kaip vieną metinį tikrinimo vizitą kiekviename ūkio subjekte, apimančių apsilankymus laukuose ir patalpose.
12. Vidaus kontrolės sistemoje saugomi reikiami dokumentai, mažų mažiausiai apimantys ūkinių pastatų ir patalpų aprašymą, gamybos planus, išaugintus produktus, sutartimi įformintą kiekvieno nario susitarimą ir vidaus tikrinimų ataskaitas.
13. Vidaus kontrolės sistemoje turi būti numatytas sankcijų taikymas gamybos standartų nesilaikantiems nariams. Pasitelkiant sistemą išorės tikrinimo įstaigai pranešama apie nustatytus neatitikimus bei pažeidimus, taikomas taisomąsias priemones ir jų taikymo galutinį terminą.

E. Išorės kontrolės įstaiga

14. Išorės kontrolės įstaiga vertina vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą, siekdama galutinio tikslo įvertinti visų ūkio subjektų atitiktį gamybos standartams.
15. Ji sudaro sutartimi įformintą susitarimą su grupe.
16. Ji atlieka ne mažiau kaip vieną grupės patikrinimą per metus, įskaitant tikrintojų apsilankymą keliuose atskiruose ūkiuose siekiant patikrinti, ar laikomasi standartų, ir įvertinti vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą.
17. Išorės kontrolės įstaiga kiekvienais metais nustato riziką pagrįstą ūkių, kurių metiniai patikrinimai atliekami, imtį ir pagrindžia savo pasirinkimą. Visais atvejais atliekami ne mažiau kaip 10 ūkių metiniai išorės patikrinimai. Esant įprastai rizikai, tokių ūkių skaičius yra ne mažesnis už grupės ūkių skaičiaus kvadratinę šaknį. Esant vidutinei arba didelei rizikai, išorės tikrinimo įstaigos nustato rizikos koeficientą, atitinkamai ne mažesnę kaip 1,2 arba 1,4.

Dauguma vienais metais išorės tikrinimo įstaigos lankomų ūkių turėtų skirtis nuo daugumos kitais metais lankomų ūkių.

Mažiausias išorės tikrinimo įstaigos tikrinamų ūkių skaičius				
Grupės narių skaičius = n	Įprastos rizikos koeficientas (1)	Vidutinės rizikos koeficientas (1,2)	Didelės rizikos koeficientas (1,4)	
Mažiausias ūkių skaičius	10	12	14	
n	n kvadratinė šaknis	1,2 x n kvadratinė šaknis	1,4 x n kvadratinė šaknis	

Riziką apibūdinantys veiksniai turėtų apimti:

a) su ūkių dydžiu susijusius veiksniai:

– valdų dydį;

- produktų vertę;
- ekologiškų ir įprastų produktų vertės skirtumą;

b) su valdų ypatumais susijusius veiksnius:

- grupės taikomų gamybos sistemų ir auginamų žemės ūkio kultūrų panašumo lygį;
- susimaišymo ir (arba) užteršimo riziką;

c) įgytą patirtį:

- grupės veiklos metų skaičių;
- kasmet užregistruojamų naujų narių skaičių;
- per ankstesnių metų patikrinimus nustatytų problemų pobūdį ir ankstesnių vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo vertinimų rezultatus;
- vidaus tikrintojų galimų interesų konfliktų valdymą;
- personalo kaitą.

18. Didesnius ūkius, perdirbėjus ir eksportuotojus išorės kontrolės įstaiga tikrina kiekvienais metais.

19. Jei išorės kontrolės įstaiga nustato, kad vidaus kontrolės sistemai išties trūksta patikimumo ir veiksmingumo, ji padidina kasmet tikrinamų ūkių skaičių iki skaičiaus, lygaus grupės ūkių skaičiaus kvadratinei šakniai, padaugintai iš trijų.

20. Išorės kontrolės įstaiga grupėms taiko dokumentais patvirtintą sankcijų politiką. Jei išorės kontrolės įstaiga nustato, kad vidaus kontrolės sistema yra nepakankamai patikima ir veiksminga, ji taiko sankcijas visai grupei, o rimtų trūkumų atveju gali panaikinti visos grupės sertifikatą.

21. Atitinkamoms priežiūros institucijoms teikiamoje ataskaitoje išorės kontrolės įstaiga aptaria visus šiose gairėse nurodytus aspektus.

9. Ūkio subjektų sąrašo skelbimo gairės

3 straipsnio 2 dalies e punktas ir 10 straipsnio 2 dalies e punktas

1. Interneto svetainėje skelbiami visi kontroliuojami ūkio subjektai, kurių kontrolė yra mažų mažiausiai susijusi su eksportu į Europos Sąjungą.
2. Joje skelbiamas kiekvieno ūkio subjekto pavadinimas, veiklos trečioji šalis, vieta, produktų rūšis ir sertifikavimo statusas (ekologiški ar perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo laikotarpio produktai).
3. Joje taip pat skelbiami kontaktiniai duomenys pasiteirauti.
4. Nurodomos šios kiekvieno ūkio subjekto gamybos kategorijos: pirminė gamyba, perdirbimas arba eksportas.
5. Nurodomi produktai, kurių sertifikatas panaikintas, ir išbraukti iš sąrašo ūkio subjektai tuo laikotarpiu, kai atitinkamas sertifikatas panaikintas arba ūkio subjektas išbrauktas iš sąrašo. Perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo laikotarpio produktų atveju aiškiai nurodoma, kad tai yra perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo laikotarpio produktai.
6. Ši interneto svetainė prieinama visiems pageidaujantiems.
7. Svetainė reguliariai¹⁷ atnaujinama; joje nurodoma paskutinio atnaujinimo data.
8. Į pripažintų kontrolės institucijų ir kontrolės įstaigų arba į sąrašą įtrauktų kompetentingų institucijų užklausas KĮ arba KI dėl konkrečių produktų sertifikavimo statuso atsakoma per dvi darbo dienas.

---

¹⁷ Pavyzdžiui, ne vėliau kaip per 2 savaites nuo sprendimo priėmimo ir ne vėliau kaip per 2 dienas nuo sprendimo panaikinti ūkio subjekto sertifikatą priėmimo.

10. Su importuojamais produktais susijusių netikslumų bei pažeidimų valdymo ir pranešimo apie juos gairės

1. **Importuotojas**, priimdamas importuojamus ekologiškus produktus, turi patikrinti pačius produktus ir susijusius dokumentus (žr. Reglamento Nr. 889/2008 34 straipsnį). Kilus abejonių, jis nedelsdamas apie tai praneša KĮ arba KI (žr. Reglamento Nr. 889/2008 91 straipsnį).
2. **Kontrolės įstaiga arba kontrolės institucija** praneša apie nustatytus netikslumus ir pažeidimus, susijusius su eksportuotojo produktais, importuotais arba skirtais importuoti į KĮ arba KI šalį, ir pateikia šio pranešimo kopiją eksportuotojo KĮ arba KI vertinimo įstaigai (VĮ). Ji taip pat nedelsdama praneša apie šiuos netikslumus ir pažeidimus valstybės narės, kurioje importuotojas pranešė apie savo veiklą, institucijai, siekdama informuoti kitas valstybes nares, kad prekės, kurias uždrausta importuoti, gali būti pateiktos importui į jų teritoriją.
3. Jei produktas yra kilęs iš sąrašė pateiktos trečiosios šalies, **valstybė narė** apie šį atvejį praneša Komisijai. **Komisija** kreipiasi į trečiąją šalį, prašydama atlikti tyrimą. Ji reguliariai informuoja valstybes nares, paskirtas bendrai atlikti referento funkcijas šios trečiosios šalies atžvilgiu, ir prireikus prašo jų pagalbos.
4. Jei produkto kilmės trečiosios šalies nėra sąrašė, **valstybė narė** apie šį atvejį praneša Komisijai. **Komisija** kreipiasi į atitinkamą KĮ arba KI, prašydama atlikti tyrimą arba taikyti taisomas priemones, ir pateikia šio prašymo kopiją atitinkamai VĮ. Ji reguliariai informuoja valstybes nares, paskirtas bendrai atlikti referento funkcijas šios KĮ arba KI atžvilgiu, ir prireikus prašo jų pagalbos.
5. **VĮ** ištiria netikslumus ir pažeidimus, kurie yra susiję su jų vertintomis KĮ arba KI ir apie kuriuos jos informuojamos pagal savo priežiūros ir daugiamečių pakartotinių tikrinimų veiklą.
6. Valstybių narių importo leidimų pereinamojo laikotarpio sistema nepasikeitė; ši sistema aprašyta Reglamento Nr. 1235/2008 19 straipsnio 1–3 dalyse.
7. Į pripažintų KĮ ir KI arba į sąrašą įtrauktų kompetentingų institucijų klausimus KĮ arba KI dėl įtariamo sukčiavimo arba pažeidimų atsakoma per dvi darbo dienas.

11. Muitinės ar kitų institucijų atliekamo gaunamų siuntų tikrinimo gairės

Gairės šiuo metu rengiamos, visų pirma dėl importuotų ekologiškų produktų pripažinimo pagal Reglamento Nr. 834/2007 32 straipsnį.